

Dokument 149

Hlásenie Okresného úradu v Kežmarku Prezídium krajinského úradu v Bratislave z 5. 11. 1938 o priebehu deportácii v okrese. Realizovali ich pomocou Hlinkovej gardy, ale aj zástupcov Deutsche Partei.

Okresný úrad v Kežmarku.

Číslo: 2600 prez./1938. V Kežmarku, dňa 5. novembra 1938.

Prezídium policajného riaditeľstva, oddeleniu pre riešenie žid. problému v Bratislave⁹⁵.

Telefonogram o vyhostení a iných opatrení oproti židom prišiel včera sem popoludní. Na okresný úrad bola zvolaná porada členov Národného výboru, četníctva a úradníkov a bolo podrobne debatované o tom, akým spôsobom rozkaz ohľadom opatrenia proti židom má sa previesť, lebo telefonogram na niektorých miestach nebol dost' jasný. Tiež ku prevedeniu vadila ta okolnosť, že v okrese je málo nákladných aut, lebo veľkú časť zabralo vojsko a časť ich je v oprave. Tiež je nedostatok četníctva, tak ku príkladu na stanici v Kežmarku je t. č. 6 mužov, z ktorých jeden jako pohotovostný četník musí byť pri telefóne.

Tiež Hlinkovi gardisti boli k dispozícii teprve k 19 hod. až sa vrátili z práce a mohli byť svolaní. Tunajší úrad povolal preto tiež zástupcu strany "Deutsche Partei", aby i táto dala k dispozícii svojich poriadateľov.

Priam následkom nedostatku četníkov na niektorých miestach prevádzali sa opatrenia Hlinkovými gardami a národným výborom, ktoré presahovali daný rozkaz. Tak ku príkladu v Sp. Belej bolo 39 osôb vyhostených, ktorí majú príslušnosť na území Slovenska zväčša vo Spišskej Belej. Boli medzi nimi i továrnici, lekár, riaditeľ drevoskladu a pod.

Teprve dnes večer sa práca spojená s vyhost'ovaním vcelku ukončila. Četnícka stanica v Kežmarku zakročí ešte zajtra ráno na niektorých miestach vo svojom obvode, keďže teprve teraz bude uvoľnená od akcie v Kežmarku.

Podrobný popis od četníckych stanic všetkých nedošiel ale výsledok akcie je zhruba tento:

Kežmarok: Bola vypovedaných 117 osôb, z toho 25 rodín s 13 bytmi, 3 obchodmi a 1 dieľnou. Konfinovaných bolo 8 osôb.

Tatr. Lomnica: Bolo vypovedaných 6 jednotlivých osôb a 2 osoby konfinované.

Sp. Belá: Bolo vypovedaných 62 osôb, z toho 23 cudzích štátnych príslušníkov s 3 obchodmi a 6 bytmi.

⁹⁵ Pozri dok. 110, časť 5./.

Lubica: Bolo vypovedaných 21 osôb, z toho 7 cudzích štátnych príslušníkov s 5 bytmi. 2 osoby konfinované.

Tatr. Kotlina: Bolo vypovedaných 19 osôb, z toho 8 cudzích štátnych príslušníkov so 6 bytmi.

Úhrnom bolo 225 osôb vyhostených. Boli odvezení smerom do Rožňavy a Jelšavy. Podrobný výkaz sa dodá neskoršie.

Okresný náčelník
(nečitateľný podpis)

SNA, fond KÚ – P, kartón 309, bez čísla

Dokument 150

Hlásenie Okresného úradu v Kežmarku Prezídiu krajinského úradu v Bratislave z 8. 11. 1938, v ktorom priznáva okresný náčelník, že v meste prebehol pogrom a štátne a policajné orgány stratili kontrolu nad mestom.

Okresný úrad v Kežmarku.

Číslo. 2618/938 prez.

Dôverný!

Predmet: Riešenie židovskej otázky na Slovensku.

K číslu: 70.081/938 prez.

Prezídiu krajinského úradu v Bratislave.

Premiestňovanie židov započalo v piatok dňa 4. XI. 1938 večer a skončilo sa v nedeľu 6. XI. 1938. Ako už bolo zdelené akcii staval sa v cestu nedostatok aut, ale napriek tomu sa akcia prevádzala takže vyše 200 osôb z okresu bolo vyhostených. Niekde pravdaže i židia miestnej príslušnosti. V akcii pomáhali národné výbory, Hlinkovej gardy a Ordneri⁹⁶.

Do týchto organizácii sa primiešala mládež a študenti, ktorí akcii svojim nezodpovedným postupom neprospejú. Začali vôbec si osvojovať výkonnú moc, robiť prehliadky v domoch a habať peniaze a pod. Preto dnes som organizáciám menovaným za ich pomoc a námahu pri akcii poďakoval a požiadal ich, aby svojich členov stiahli z ulíc, lebo že bezpečnostnú službu prevezme opäť četníctvo celkom do svojich rúk.

Do Spišskej Belej sa časť židov, tam príslušných opäť vracia. Iní židia sa dobrovoľne sťahujú preč.

⁹⁶ Tento údaj dokazuje, že aj Deutsche Partei mala už v tom období svoju paramilitantnú organizáciu – FS (Freiwillige Schutzstaffeln) – nazývaných aj Ordneri.